

# Évközi 17. vasárnap

2Kir 4,42-44

## Ettek és maradt is

*Baal-Salisából jött egy ember és új kenyeret hozott az Isten emberének, hús árpakenyeret meg darát a zsákjában. Erre megparancsolta: „Adjatok enni az embereknek!” Szolgája ellene vetette: „Hogy adjak ennyit száz ember elé?” De ő azt felelte: „Adj csak az embereknek enni!” Mert ezt mondja az Úr: „Esztek és még marad is.” Erre eléjük tette, ettek, s még maradt is, ahogy az Úr mondta.*

Illés próféta (Kr. e. 874–852) történetéről szóló elbeszélések szét vannak szórva a 1Kir 17–19; 2Kir 1–2; 2Krn 21,12–15 szakaszaiban. Az elbeszélések népies, legendás műfajban olvashatók, vagyis a legtöbb elbeszélést azért őrizték meg Illésről, hogy vele a késői utókort is tanítsák. A monoteizmus érdekében tevékenykedett, a szinkretikus vallási eltévelyedés idején. A Baal- és Asera-kultusz ellen lépett fel Jezabel szidoni származású királyné idején, aki Áhábot (Kr. e. 871–852), a szerelmes királyt a politikai túlélés idején a környező népek vallásának átvételére rávette. Illéssel sok fantasztikus esemény történt, holló táplálja, özvegyasszony fiát támasztja fel, és a fenti elbeszélés szerint 20 árpakenyérral etetett meg száz embert. Az Újszövetségben Jézus kenyérszaporítása (Mt 14,14 köv; Mk 6,35 köv; Lk 9,12 köv.; Jn 6,5 köv.) ennél nagyobb méretű, de látszik, hogy az elbeszélő ismerte ezt a történetet is. Jézusnak és Illésnek a párhuzamba állítása egyébként is több esetben felfedezhető az evangéliumokban.

Mindkét kenyérszaporításnál – az Illés-féle esetében és a Jézus által végzett kenyérszaporítás esetében is – nagy a veszély, hogy az olvasó figyelme a technikai részletekre terelődik, és az érdekli, hogyan csinálta ezt Illés, és hogyan laktatott jól Jézus több ezer embert? Pedig az elbeszélés célja nem ez, hanem a kulcsmondata (2Kir 4,44): „Ezt mondja az Úr: „Esztek és még marad is.” Vagyis a megoldhatatlan helyzetben, a nagy éhínség idején maga az Úr siet a szűkséget szenvedők segítségére. A történet másik hangsúlyos eleme, hogy ugyan van kevés kenyér, de az nem elegendő a nagy tömegnek, ezért nem is akarnak adni a tömegnek, nehogy nekik ne maradjon. Az éhség idején a legnagyobb emberi veszély az a spórolás, amelyet a kevésből próbálnak megtakarítani az emberek, és megfélemlenek arról a nagylelkűségről, amely

ebben az helyzetben, mások életét mentené meg. A szükséghelyzetben történő összefogásra emlékeztet Illés és Jézus kenyérszaporítása. Nem is tudom, melyik a nehezebb, a kenyeret megszaporítani, vagy a szükséghelyzetben lévő embereket a nagylelkűségre és az adakozásra rávenni. A történet historikus eleme a kenyérszaporításról szól Illés és Jézus esetében is, de a történet tanító célzata a nagylelkűségre és a segítőkészségre irányítja az emberek figyelmét.

A legerősebb késztetése az embernek a túlélés, és ennek érdekében képes embertársát elpusztítani. Ha szűkülnek a lehetőségek, és egykét ember élheti túl a helyzetet, az emberek egymás ellen fordulnak, saját túlélési lehetőségüket védik, és nem hajlandók megosztani másokkal vagyoniukat, kenyerüket és élelmüket. Pedig a kollektív túlélés nagyobb biztosíték, mint az egyéni. A szolidaritás és áldozatvállalás feleléedése szükség idején mindennél nagyobb biztosíték, mert az összetartozás erejét növeli.

Ilyen értelemben mindkét kenyérszaporítási történet jóval túlmutat a kenyéren, az étkezésen, az éhségen és a jóllakáson. Isten és ember eltérő stratégiai gondolkodását tükrözi szükség idejére. Azok, akik Illés által megszaporított kenyérből ettek, és akiket Jézus hívott meg lakomára, az irgalom kenyérével táplálkoztak, jóllaktak, és olyat kaptak, ami több a hétköznapi kenyérnél és ételnél. Nem véletlen, hogy János evangélista ezt az étkezést összekapcsolja az eucharisztikus étkezéssel, és a földi kenyeret, amely után mindenki megéhezik, párhuzamba állítja a mennyei kenyérrrel, amely nemcsak a test, hanem a lélek éhségét is megszünteti. Aki éhség idején az irgalom kenyérét megkóstolta, nemcsak jóllakott, hanem megtanulta azt is, hogy az irgalom és az adakozó jóság életet ad. Akik a kenyérrrel ennek az új ismeretnek is birtokába jutottak, nemcsak egy új személetet tanultak meg, hanem Isten irgalmát is beépítették az életükbe.